

neki jutott vagyon után milyen illetéket tartozik fizetni.

Amíg az osztályos egyezség alapján nem kap többet saját osztályrészénél, a neki jutott osztályrész értéke után csak az öröklési és az ezzel kapcsolatos ingatlan vagyonát ruházási illetéket fizeti.

Az ellenkező esetre rendelkezik azután a törvényszakas második bekezdése, s az ellenkező esetet úgy határozza meg, hogyha az örökös az osztályos egyezség folytán többet kap, mint amennyi a törvény vagy végrendelet szerint reá esett volna s a törvényszakas második bekezdésének további részében határozza meg azután erre az esetre, hogy az örökös milyen illetéket, illetőleg illetékeket tartozik ilyenkor viselni.

Tekintettel most már a törvényszakas első bekezdésében foglalt általános rendelkezésre, végrendeleten alapuló örökösödés esetében a törvényszakas második bekezdése helyesen csak úgy magyarázható, hogy amíg az osztályos egyezség — akár van, akár nincs végrendeleti intézkedés, — nem megy túl azon a határon, amelyet a törvény végrendelet hiányában megszab s az örökös nem kap többet törvényes osztályrészénél, a törvényszakas első bekezdése értelmében a kapott érték után csak öröklési és ha a kapott hagyatéki vagyon egészben vagy részben ingatlanból is áll, azal kapcsolatban ingatlan vagyonát ruházási illetéket fizet, mert abban az esetben, ha az örökös nem kap az egyezség alapján többet törvényes osztályrészénél, az osztályos egyezséget az illeték kiszabása szempontjából nem lehet külön, az élők között létrejött vagyonát ruházási illeték alá eső jogügyletnek tekinteni.

A törvényszakas második bekezdésében a végrendeleten alapuló örökösödésre történő hivatkozásnak pedig az előbb kifejtettek folyományaként helyesen csak az az értelelem tulajdonítható, hogyha a végrendeleten alapuló örökrész nagyobb a törvényes örökrésznél, s az osztályos egyezség még ennél is többet juttat az örökösnek, az örökös ez után a többlet után tartozik külön megfizetni a szerzés jogcímének megfelelő illetéket.

Minthogy pedig panaszos az örököstársával történt megegyezés alapján a hagyatéki vagyonból többet kapott ugyan, mint amennyi neki végrendelet szerint járt volna, de mégis kevesebbet, mint amennyi neki törvény szerint járt volna, panaszos a neki jutott és csupan ingókból álló hagyatéki vagyon reá eső része után csak öröklési illetéket, azaz az egész 2075 aranykorona 20 fillér érték után csak 1 százalék illetéket tartozik fizetni.

Az 1920. XXXIV. t.-c. 81. §-a az örökségnek csak egy részéről való lemondása esetén is alkalmazandó ha azonban

a lemondás ösztályos egység keretében történik; a 84. § második bekezdése alkalmazandó. (Közgazgatási Bíróság 148. számú jogegységi megállapodása.) A régebbi magánjogi gyakorlatban a lemondás kifejezéssel jelölték úgy az öröklésről, vagyis az öröklési jogról, — az örökös halála előtti lemondást hívták az örökségről, vagyis az örökrészről — az örökös halála utáni — lemondást. Ez utóbbit most már az örökség visszaadásának nevezik.

Azonban a korlátolt (pld. csak a köteles részre terjedő) lemondást az újabb jogfejődés is elismeri.

Az illetéki díjjegyzék 82. tétele „törvényhely” vagy végrendeletnél fogva az öröklésre szállott örökségről az annak helyébe lépett 1918:XL. t.-c. 13. §-a s majd az 1920:XXXIV. t.-c. 81. §-a az örökségről való lemondást említi.

Tehát tehát az 1918:XL. t.-c. 14. §-ában és az 1920. évi XXXIV. t.-c. 82. §-ában az örökség visszaadásításáról külön is van intézkedés — az előbb említett intézkedések is az öröklés megnyilta utáni lemondásra vonatkoznak, ami önként értendő is, mert az öröklési jog megnyilta előtti lemondás mellett a lemondónak az előre lemondott örökségre még az öröklési jog a sem nyílik meg és így a jogszerzés után járó vagyonátviteli illeték szempontjából, a lemondás tárgyára nézve, még az ipso jure jogszerzés elve mellett se lehet szó az ő illetékkötelezettségéről.

Az örökségről való lemondás esetében illetékre vonatkozó előbb említett intézkedések közül az ill. díjjegyzék 82. tétele „az örökségről egészben vagy részben” való lemondást említi, az annak helyébe lépett 1918:XL. t.-c. 13. §-a s utóbb az azzal egyező 1920:XXXIV. t.-c. 81. §-a pedig arról intézkedik, hogy „ha valaki a reá eső örökségről lemond.” Ezek a törvényhelyek tehát kihagyták a 82. tételnek az „egészben vagy részben” szavait.

Azonban az 1918:XL. t.-c. törvényjavaslatának a 13. §-ra vonatkozó része kiemeli, hogy: „Az e szakaszban foglalt rendelkezések megfelelnek az illeték díjjegyzék 82. tételében lévő most érvényes szabályoknak.” Tovább pedig azt, hogy: „A régi jogszabály tehát a magánjogi elveknek is megfelelő s így a javaslatba át kellett vinni.”

Az 1920:XXXIV. t.-c. 81. §-a azonos szövegű az 1918:XL. t.-c. 13. §-ával.

Ezekből tehát kétségtelen, hogy ezek a törvényhelyek az ill. díj. 82. tételétől eltérő intézkedést tenni nem kívántak, amiből nyilván következtethető, hogy ezek az „egészben vagy részben” szavakat csak mint feleslegest hagyták ki, mivel az általuk használt „örökségről lemond” kifejezés az örökségről részben való lemondást is kifejezi.

Ezért nincs alap annak az álláspontnak az elfoglalására, hogy az örökségnek csupán egy részére vonatkozó le-

mondás esetében az 1920:XXXIV. t.-c. 81. §-ában foglalt intézkedések ne alkalmaztassanak, sőt ennek az alkalmaztatását megerősíti az 1920:XXXIV. t.-c. 68. §-ának kezdetén levő az az intézkedés is, hogy az öröklési illeték tárgya: „vagyon-szerzés.“ Mert ebből folyólag is az örökségnek olyan része után, amelyet az örökös meg nem szerez, őt örökösödési illeték fizetésére kötelezni nem lehet.

Az 1920:XXXIV. t.-c. 81. §. alkalmazásának azonban csak akkor van helye, ha a lemondás visszteher nélkül és az örökös által még meg nem szerzett örökrészre történik, mert visszteher melletti lemondás esetében a 68. §. 2. pontja nyer alkalmazást. A hagyatéki osztályos egység keretében előforduló értékülönbözöt fenforgása mellett pedig a 84. §. 2. bekezdése alkalmazandó. S ez utóbbi esetben, ha az örökrésznél kevesebb értéket kapó örökös — az osztály folyamán — azt a nyilatkozatot teszi, hogy a többi örökrészről lemond, az örökösödési illetéket az eredeti egész örökrész után kell kiszabni, nem azért, mert csak részbeni lemondás forog fenn, hanem azért, mert osztályos egység esetére az örökösödési illeték kiszabása tekintetében a törvény külön intézkedik, s ennek az intézkedésnek alkalmazására az osztályos egység folyamányakép használt lemondás kifejezés befolyással nem bírhat.

A végrehajtató annak utána, hogy követelésére vonatkozólag kielégítést nyert, bélyeg lerovására nem kötelezhető. Gyakran előfordul, hogy a végrehajtatók a bírósághoz beérkezett nyilatkozatok felbélyegzésére felhívatnak és pedig olyankor is, amidőn követelésükre vonatkozólag már kielégítést nyertek, sőt ezt a bíróságnál be is jelentették.

A győri kir. járásbíróság egy hasonló esetben végrehajtató által beadott felfolyamodást saját hatáskörében elintézte és Pk. II. 14.636/1929 6. számú végzésével korábbi végzését azon részében, hogy a végrehajtató a beérkezett nyilatkozatra járó bélyegyet 8 nap alatt letelezés terhe mellett a bíróságnál rójja le, hatályon kívül helyezte, mert a végrehajtató a követelésére vonatkozólag kielégítést nyert még a nyilatkozat átvétele előtt, ezért a bélyeg lerovására nem kötelezhető.

Dr. R. G.